Ignas Lukauskas / VDA / meno doktorantūra

Architektūros dekonstravimas kaip pervartojimas

ARCHITECTURE DECONSTRUCTION AS RE-APPLICATION

GAIA

“ ŽALIOJI” ARCHITEKTŪRA- INOVATYVUS POŽIŪRIS
Respublikinė mokslo konferencija

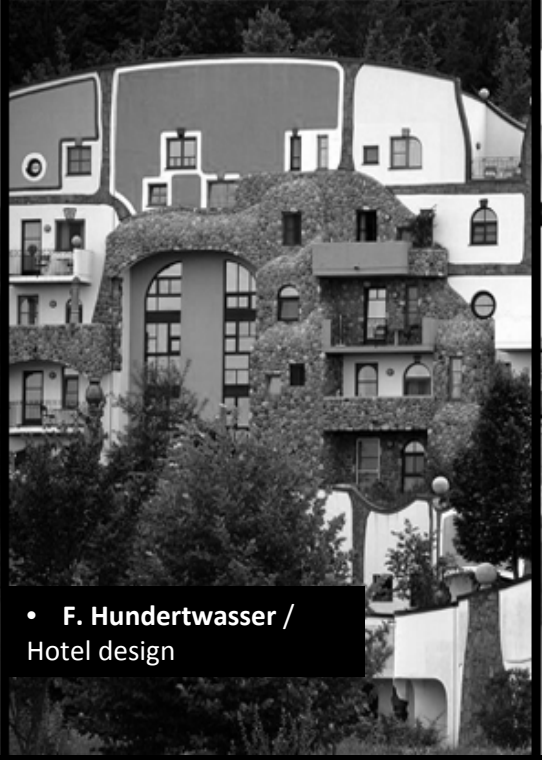

Architektūros dekonstravimas nagrinėjamas šiais aspektais

1 / “Žalias” požiūris ir “protinga” architektūra

2 / Objekto dekonstrukcija ir socialinės kolektyvinės reikšmės

3 / Architektūros transformacija ir mobilumas

4 / Architektūros kokybė ir aplinkos dekonstravimas

5 / Dekonstruktyvistinio dizaino inovatyvumas

• **LOT-EK STUDIO**/ 2008
Sanlitun South

• **Wang Shu** / 2012 Ningbo muziejus
Pritzker Architecture Prize

“Žalias” požiūris

- **Darnios architektūros kūrimo idėjos yra itin populiarios, tačiau atsiradusios neseniai.**
- **Pernelyg didelis dėmesys teikiamas naujausioms technologijoms bei energetiniam pastatų efektyvumui, ekonomiško būsto idėjoms.**
- **Darnios architektūros projektai dažnai prieštarauja aplinkos tausojimo principams.**
- **“Ekologiška architektūra” siejama tik su ekologiškų medžiagų panaudojimu.**
- **Dėmesys sutelkiamas į architektūros, kaip vieningos aplinkos produkto, tobulinimą bei pristatymą visuomenei, tačiau nėra ugdomas pats sociumas.**
- **Ekologiška architektūra ir pats ekologiškumas visuomenėje suvokiamas kaip prabangos ir prestižo, mados objektas.**

“Protinga” architektūra

RECYCLING SYSTEM
Architektūroje taikant architektūros antrinio panaudojimo sistemą:

- **Geriau suvokiama darnios architektūros ir tuo pačiu darnaus vystymosi koncepcija.**
- **Visuomenėje tai traktuojama kaip kasdienis ir savaime suprantamas reiškinys, nereikalaujantis didelių investicijų.**
- **Kuriama visai kitokia, naujo ir išskirtinio dizaino, inovatyvi aplinka.**
- **Energijos taupymo, architektūros modernizavimo, technizavimo sistemos papildo naujai sukurtą antrinio panaudojimo architektūrą.**
- **Sukuriamas pilnavertis, visapusiškai aplinką tausojantis, šiuolaikinis, turintis istorinį pėdsaką, architektūros objektas.**
- **Išsprendžiama ir apleistų pastatų utilizavimo problema.**

• **Robbie Rowlands** / Electricity pole

• **VAS**/ 2008
Dzūkų kaimas

• **Ignas Lukauskas**/ 2012
Dekonstruojami plyšiai miesto struktūroje

Objekto dekonstukcija

Taikant dekonstravimo metodą architektūroje:

- **Visuomenėje sukuriamas naujos architektūros priimtinumas.**
- **Įvertinami visuomenės poreikiai.**
- **Respektuojamas aplinkos savitumas.**
- **Racionaliai naudojamas kultūros paveldas.**
- **Išsaugomos socialinės kolektyvinės reikšmės.**
- **Išsaugomas urbanizuotos aplinkos tapatumas.**
- **Kuriamas vietos išskirtinumas.**
- **Stiprinamas ir palaikomas socialinės aplinkos istorinis identitetas.**

socialinės kolektyvinės reikšmės

- **Kiekvienas miesto objektas turi kolektyvines visiems bendras ir asmenines visuomenines reikšmes.**
- **Prarandant urbanizuotos aplinkos reikšmes, sunaikinamas istorinis aplinkos identitetas.**
- **Svarbu kuriant naujus ir dekonstruojant esamus urbanizuotos aplinkos objektus atsižvelgti į susiklosčiusias kolektyvines visuomenės reikšmes, išsaugoti dekonstruojamo objekto sociokultūrinius elementus.**
- **Išsaugant kolektyvines reikšmes, bet pakeičiant pagrindinę kūrėjo suformuotą reikšmę kultūros objektas nepraranda savo statuso.**
- **Dekonstruojant fizinę kultūros objekto būseną, keičiasi ir nusistovėjusios socialinės reikšmės, jungiant jas su naujomis atsiranda naujos prasmės arba naujas požiūris į jau seniai nusistovėjusias socialines miesto erdvės reikšmes.**

- **Simon Starling** / 2005

"Mobili architektūra, stoginė-valtis-stoginė"

Architektūros transformacija

- **Architektūros transformacija suprantama kaip pastato fizinė kaita, arba jo pritaikymas naujai funkcijai (pvz.: Industrinių pastatų konversija).**

- **Įvairios paskirties objektai urbanizuotoje aplinkoje trasformuojami į architektūrą**

- **Architektūros transformacija ir mobilumas yra suvokiamas primityviai ir paviršutiniškai, neišnaudojant visų šios urbanistinės mutacijos galimybių, kurios tiesiogiai siejasi su darnia miestų plėtra.**

Architektūros mobilumas

- **Atskleidžiamas architektūros kaip objekto (daikto) transformacinis mobilumas, ekonomiškumas ir ekologiškumas.**
- **Architektūrinis daiktiškumas pasireiškia pastatams prarandant vietos reikšmę.**
- **Architektūros objektai transformuojami į kitos paskirties mobilius ir stacionarius urbanizuotos aplinkos daiktus.**
- **Architektūros mobilumas pasireiškia netiesiogiai, o transformacijos proceso metu, todėl yra suprantamas ne kaip primityvus stacionaraus reiškinio bandymas pajudėti.**
- **Architektūros transformacija į kitos paskirties objektus leistų miestui racionaliai išnaudoti turimą nebenaudojamų architektūrinių objektų potencialą.**
- **Tenkinant miesto kasdienius poreikius architektūriniais ištekliais, juos transformuojant, sukuriama nauja darnios miestų plėtros tendencija.**

- **Daugiabučių renovacija /** Daugiabutis Panevėžyje

- **F. Hundertwasser /** Apdorojimo centras Osaka

Architektūros kokybė ir aplinkos dekonstravimas

- **Architektūros kokybė yra neatsiejama nuo estetikos, įvaizdžio ir bendruomeniškumo jausmo bei vietos identiteto kūrimo.**
- **Istorinio pėdsako dėka pasiekiama didesnė architektūros kokybė, tuo pačiu sustiprinamas naujai sukurtos aplinkos identitetas.**
- **Dekonstrukcinė prieiga išryškina prieštarų jungtį, taip skatinamas individo kasdieninės patirties permąstymas.**

Architektūros kokybė ir aplinkos dekonstravimas

- **Iš utilizuojamos architektūros dalių ir elementų, išsaugant vietos kultūrinį identitetą, kuriama bioekologinius, ekonominius, ergonominius, bet ir sociokultūrinius bei estetinius kriterijus atitinkanti kokybiška aplinka.**

- **Gyventojai nesuvokia savo gyvenamosios aplinkos vertingumo ir nėra linkę jos saugoti, nes į aplinkos formavimo precesus įtraukiami tik finansiškai ir tiesiogiai nedalyvauja savo gerbūvio formavime.**

- **Gyventojams dalyvauti fizinės ir tuo pačiu sociokultūrinės terpės kūrime, dekonstruojant nebereikalingą architektūrą, pagal savo estetines nuostatas pritaikant ją esamiems poreikiams, sukuriamas bendruomeniškumo ir gyvenamosios aplinkos vertingumo suvokimas.**

- **Fizinės aplinkos kokybės gerinimo ir vertingumo nuostatos gali paskatinti daugiabučių gyventojus padėti kurti išskirtinius gyvenamuosius, visuomeninius ir kitų paskirčių pastatus, kurti sociokultūriniu požiūriu kokybiškesnes viešąsias erdves.**

- **Gordon Matta-Clark /** vidinių erdvių idėja

- **Rem Koolhaas /** suprojektuoto namo interjeras

- **OMA /** Coolsingel Cube

Dekonstruktyvistinio dizaino inovatyvumas

- **Sugriaunant nusistovėjusį fizinės aplinkos vaizdą, sukuriama nauja, bet turinti senosios bruožų eksperimentinė architektūra, kurios pagrindiniai bruožai yra inovatyvumas, idėjinis konceptualumas ir didesnis ar mažesnis utopiškumas.**

- **Dekonstravimas, kaip visas taisykles griaunantis metodas, inovatyviai veikia aplinką tik po kurio laiko, kai ji ir patys kūrėjai apsipranta su naujai siūloma “antitvarka” .**

Dekonstruktyvistinio dizaino inovatyvumas

- **Darni architektūra tampa technologizuota, monotoniška želdinių sistemomis papuošta struktūra, kuri pati būdama inovatyvi ir “tobula” neskatina sociokultūrinės terpės kūrybiškumo ir kasdienybės interpretacijos.**

- **Taikant architektūros dekonstravimo ir medžiagų pervartojimo principus pasiekiamas didesnis sociokultūrinės aplinkos inovatyvumas, nes dekonstruktyvistinis dizainas keičia nusistovėjusias visuomenės nuostatas.**

- **Dekonstruktyvistinio dizaino pagalba skatinama socialinio lauko antreprenerystė.**

- **Dekonstruojant architektūrą yra išblaškomas sociumo *letargo* miegas, taip pradedamas kurti sociokultūrinės aplinkos inovatyvumas.**

Išvados

- **Darnios architektūros sąvoką ir veiklą reikėtų suvokti paprasčiau, sociokultūriniu kasdienybės lygiu, taikant elementarius antrinio panaudojimo principus, juos papildant technologiniais energiją taupančiais įrengimais. Tokiu būdu pasiekiamas didesnis socialinės aplinkos imlumas ekologiškumui bei darnios palinkos vystymo strategijoms, kurios taptų populiaresnėmis ir įgautų globalesnį mastą.**

- **Dekonstravimo pagalba sukuriamas aplinką tausojantis architektūrinis produktas, tuo pačiu išsaugomos socialinės kolektyvinės vietos reikšmės, urbanizuotos aplinkos tapatumas, kuriamas vietos išskirtinumas, stiprinamas ir nuolat palaikomas socialinės aplinkos istorinis identitetas.**

- **Suvokiant architektūros transformaciją ir mobilumą kaip du atskirus procesus neišnaudojamos visos urbanistinės mutacijos galimybės, kurios tiesiogiai siejasis su darnia miestų plėtra. Architektūros mobilumas kaip transformacija leidžia miestui racionaliai išnaudoti turimą ir neeksploatuojamą fizinį urbanizuotos aplinkos potencialą, laikinai paverčiant jį į šiai dienai miestiečiams aktualius viešųjų erdvių elementus, suteikiant architektūrai naują funkciją bei paskirtį.**

Išvados

- **Sociokultūriniu požiuriu svarbūs architektūros kokybę nulemiantys procesai, tokie kaip estetikos, įvaizdžio ir bendruomeniškumo jausmo bei vietos identiteto kūrimas yra lengviau pasiekiami dekonstruojant esamą urbanistinę struktūrą. Antrinio architektūros panaudojimo dėka gyventojai gali tiesiogiai dalyvauti fizinės ir sociokultūrinės terpės kūrime, taip sukuriamas bendruomeniškumo ir gyvenamosios aplinkos vertingumo suvokimas.**

- **Architektūros dekonstravimu pasiekiamas didesnis sociokultūrinės aplinkos inovatyvumas, nes dekonstruktyvistinis dizainas sugriauna nusistovėjusį fizinės aplinkos vaizdą, keičia įsisenėjusias visuomenės nuostatas. Naujovės beveik visada yra susijusios su egzistencine dekonstrukcija, todėl naujos idėjos vertinamos skeptiškai, o inovatyvi kūryba suprantama ir įsisavinama ne iš karto.**

Ačiū už dėmesį!